
Školné nám nepřinese více peněz, tvrdí univerzity

Školné nám nepřinese více peněz, tvrdí univerzity

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

20.1.2012 Hospodářské noviny Strana 2 Téma, autor: Kateřina Eliášová

Rektoři i studenti tvrdě kritizují plány ministerstva na zavedení školného i zákon o vysokých školách Vysoké školy versus stát

Fokus

Ne náhodou včera rektor Karlovy univerzity Václav Hampl svolal studenty a pedagogy vysokých škol do největší auly, kterou nejstarší česká vysoká škola má. Na protestní shromáždění proti chystaným zákonům ministra školství Josefa Dobeše dorazili kromě „místních“ i studenti z dalších univerzit.

Výsledkem je ostrá rezoluce akademiků, kteří žádají okamžité zastavení a přepracování Dobešovy reformy.

Školné nechceme Za pečlivě formulovanými slovy stojí konkrétní příklady toho, kde podle kritiků Dobeš chyboval. U vysokoškoláků narazil především s úmyslem přimět je platit školné, které by mohli splácet prostřednictvím půjček u bank. Úroky z půjček by během studia platil stát. Student, respektive absolvent by bankám poté splácel ve chvíli, kdy dosáhne na dvojnásobek minimální mzdy.

Dobeš návrh obhajoval tím, že školné umožní studovat i dětem z nemajetných rodin, které by jinak neměly šanci vysokoškolský titul získat. A zároveň plánoval, že tím vysoké školy získají další peníze na svůj rozvoj. Akademiky však nepřesvědčil.

„Studenty to bude zadlužovat. Navíc nikdo nepředložil žádný návrh na to, aby školné přineslo peníze univerzitám. Počítá se sice s tím, že školy dostanou peníze ze školného, ale zároveň se jim o to školné sníží peníze z rozpočtu, které dostávají teď,“ kritizuje Dobešovy plány odborný asistent z pražské filozofické fakulty Jan Chromý. Jsou ale i tací, kteří nemají s ideou placeného studia problém.

„Lepší by byl systém přímých poplatků než odložené školné, je to systém dobrý jen pro banky. Placení studia v jeho průběhu by studenty motivoval k učení víc,“ míní rektorka Západočeské univerzity Ilona Mauritzová. Možná nejvíc však univerzitní učitele popudilo to, že s nimi tento nápad nikdo z ministerstva nekonzultoval.

Ostatně to je další nejčastější výtky směrem k ministrovi Věcí veřejných. Akademici se cítí podvedeni, protože s nimi prý ministerstvo probíralo návrhy zákonů, které se jich bezprostředně týkají, jen zběžně. Upozorňují přitom na další, podle nich problematické části chystané reformy. Bojí se plánů na redukci univerzit a varují před vznikem zcela nového orgánu – správních rad univerzit.

Akademici v tom vidí nepřípustný zásah státu do nezávislosti univerzit, které dosud rozhodují o všem samy.

Obávají se, že na jejich chod budou dohlížet politici a byznysmeni.

Na jmenování třetiny těchto rad totiž nebudou mít vysoké školy žádný vliv – třetinu lidí by měl navrhnout rektor, třetinu akademický senát a zbytek ministr. Není však jasné, podle jakého klíče.

„Chybí dlouhodobá koncepce, jednotlivé nápady spolu nejsou provázané, je to šité horkou jehlou,“ vypočítává Chromý další důvody, pro které se rozhodl svolat na poslední únorový týden velké demonstrace do univerzitních měst. „Nepodněcujte nepokoje“ Včerejší jednání a happening akademiků a studentů odhalily i vedlejší – a nečekanou – stránku Dobešových plánů. Takhle jednotné nebyly univerzity od dob protestů před osmi lety, které shodou okolností pomáhal organizovat právě Hampl, tehdy předseda akademického senátu. K rezoluci podepsané akademiky Univerzity Karlovy se postupně hlásí další české vysoké školy.

„Návrhy věcných záměrů zákona o vysokých školách a zákona o finanční pomoci studentům byly připravovány v neadekvátním spěchu, chybí přesvědčivá východiska a mohou vést k omezení vědeckého bádání,“ píše se v dokumentu České konference rektorů.

Ministra Dobeše čtvrtelní protestní jednání vyvedlo z míry a rektora Hampla dokonce vyzval k tomu, ať „nepodněcuje sociální nepokoje“. „Jsem znepokojen jeho neodpovědným přístupem a žádám, aby mě co nejdříve navštívil,“ napsal Dobeš v prohlášení. Sílicí protesty ale nepodceňuje, na pondělí svolal k jednání zástupce akademických senátů. Ti teď zvažují, zda jeho nabídkou přijmou. „Pravděpodobně se tím pan ministr snaží uklidnit vody,“ myslí si předseda Akademického senátu Karlovy univerzity Jan Hála.

Hlavní spory o reformu VŠ

Zavedení školného Ministerstvo: Navrhuje odložené školné, které bude student splácet až po absolvování školy. Maximální výše poplatků má být 20 tisíc korun za rok. Počítá i se systémem spoření a půjček. Studenti mají půjčku začít splácet při dosažení dvojnásobku minimální mzdy. Školy: Návrh je nepřipravený. Navíc prý nebude mít žádný přínos, pouze mladé lidi víc zadluží a školám peníze navíc nepřinese.

Omezení autonomie VŠ Ministerstvo: Mění způsob obsazování akademických rad. Třetinu členů by navrhoval rektor, třetinu akademický senát školy a třetinu ministr. Školy: Odmítají to. Bojí se, že by se do rad mohli dostat politici či podnikatelé, kteří zatím sedí jen v dozorujících správních radách.

Snížení počtu studentů v senátech Ministerstvo: V akademických senátech univerzit by měla být třetina členů tvořena studenty. Školy: Chtějí, aby studenti měli v akademických senátech nejméně třetinu a nejvýše polovinu členů, a to na všech VŠ.

Nepřenosné tituly profesor a docent Ministerstvo: Hodnosti profesor a docent by už neměly být celostátně platné, ale mají se svázat jen s konkrétní univerzitou, která je udělila. Školy: Tuto změnu odmítají. Lepší by byl systém přímých poplatků než odložené školné, je to systém dobrý jen pro banky. Placení studia v jeho průběhu by studenty motivoval k učení více. *ilona mauritzová rektorka Západočeské univerzity*

Vysoké školy protestují

Česká konference rektorů odmítá přijetí zákona o finanční pomoci studentům (odložené školné), nedoporučila ani přijetí zákona o vysokých školách v podobě, jakou navrhuje ministerstvo školství.

K tomuto stanovisku se připojily například: Univerzita Karlova, Praha Akademie múzických umění v Praze Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem Univerzita Hradec Králové Univerzita Ostrava Vysoká škola uměleckopřmyslová v Praze